

**Sprawa C-402/23****Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym****Data wpływu:**

28 czerwca 2023 r.

**Sąd odsyłający:**

Audiencia Nacional (Hiszpania)

**Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:**

22 czerwca 2023 r.

**Strona, której dotyczy wniosek o ekstradycję:**

Dimas

[...]

[...] [Określenie sądu odsyłającego i postępowania]

**POSTANOWIENIE (ODEŚLANIE PREJUDYCJALNE)**

[...] [skład sądu odsyłającego]

W Madrycie, dnia dwudziestego drugiego czerwca dwa tysiące dwudziestego trzeciego roku.

Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. b) Traktatu o Unii Europejskiej (zwanego dalej „TUE”); art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (zwanego dalej „TFUE”) i art. 4 bis Ley Orgánica del Poder Judicial (ustawy organicznej o sądownictwie, zwanej dalej „LOPJ”) konieczne jest, aby Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej dokonał wykładni art. 18 akapit pierwszy i art. 21 ust. 1 TFUE oraz wyjaśnił orzecznictwo ustalone przezeń w wyroku (wielkiej izby) z dnia 6 września 2016 r., Petruhhin, zastosowane przez tutejszy sąd, w sytuacji takiej jak ta podniesiona w niniejszym postępowaniu ekstradycyjnym z wniosku Królestwa Marokańskiego, dotyczącym obywatela posiadającego podwójne obywatelstwo marokańskie i niderlandzkie, w świetle odpowiedzi organów niderlandzkich, którym przekazano wniosek o ekstradycję złożony przez Królestwo Marokańskie.

## OKOLICZNOŚCI FAKTYCZNE

- 1 W odpowiedzi na międzynarodowy nakaz aresztowania wydany w dniu 24 maja 2016 r. przez prokuratora królewskiego przy sądzie pierwszej instancji w Nador, Maroko, wobec osoby poszukiwanej w związku z prowadzeniem śledztwa w sprawie jej udziału w przestępstwie handlu narkotykami, w dniu 7 sierpnia 2022 r. w Tossa del Mar, prowincja Girona, został zatrzymany Dimas, urodzony w [...] Maroku w dniu NUM000 /1973, syn Eloya i Pilar, narodowości marokańskiej, posiadający dowód osobisty nr NUM001 ważny do dnia 2 marca 2031 r., a także narodowości niderlandzkiej, posiadający niderlandzki paszport nr NUM002.
- 2 Dimas nie mieszka w Hiszpanii, był w naszym kraju przejazdem.
- 3 Dimas został postawiony przed Juzgado Central de Instrucción 5 (centralnym sądem śledczym nr 5), który wszczął postępowanie ekstradycyjne i na mocy postanowienia z dnia 8 sierpnia 2022 r. zarządził jego tymczasowe aresztowanie.
- 4 Wniosek ekstradycyjny złożony przez prokuratora królewskiego przy sądzie pierwszej instancji w Nador z dnia 22 sierpnia 2022 r. wpłynął do hiszpańskiego Ministerio de Asuntos Exteriores, Unión Europea y Cooperación (ministerstwa spraw zagranicznych, Unii Europejskiej i współpracy) w dniu 6 września 2022 r., a rada ministrów na posiedzeniu w dniu 4 października 2022 r. postanowiła kontynuować postępowanie ekstradycyjne na drodze sądowej.
- 5 Wniosek o ekstradycję ma na celu wszczęcie postępowania karnego przeciwko Dimasowi, któremu zarzuca się popełnienie w dniu 11 maja 2016 r. przestępstwa handlu narkotykami, gdy statek o nazwie Almería przybył do portu w Nador, przewożąc ciężarówkę o numerze rejestracyjnym NUM003, należąca do spółki FELICITE OUJDA TRANS, w której ukryte były trzy czarne walizki zawierające 20 torebek ze 100 000 tabletek ecstasy (MDMA). Kierowca ciężarówki został zatrzymany, podobnie jak inna osoba, która przybyła, aby spotkać się z nim w porcie, i obaj oświadczyli, że tabletki ecstasy pochodziły z Brukseli i że to Dimas przewiózł je swoim samochodem z Rotterdamu do Brukseli, a stamtąd przybyły do Maroka.
- 6 Ze względu na niderlandzkie obywatelstwo osoby, której dotyczy wniosek, tutejszy sąd zwrócił się za pośrednictwem EUROJUST do organów sądowych Królestwa Niderlandów, przekazując im wniosek o ekstradycję złożony przez Maroko w odniesieniu do obywatela tego kraju, na wypadek gdyby chciały one wydać nakaz jego aresztowania i wydania.
- 7 Odpowiedź organów sądowych Królestwa Niderlandów nadeszła w wiadomości elektronicznej z dnia 8 grudnia 2022 r. wysłanej z EUROJUST, w której poinformowały nas, że niderlandzkie organy sądowe nie wydadzą nakazu aresztowania i wydania w odniesieniu do czynów opisanych we wniosku Maroka o ekstradycję, przy czym dodają, że gdyby Dimas został zatrzymany w Królestwie

Niderlandów, nie zostałby on wydany Maroku ze względu na jego niderlandzkie obywatelstwo.

- 8 Dimas sprzeciwia się wydaniu do Maroka, powołując się między innymi na swój status obywatela Unii Europejskiej i na fakt, że organy niderlandzkie nie dokonałyby jego ekstradycji do Maroka, a także na prawdopodobne naruszenie jego praw podstawowych, ponieważ jak twierdzi, zostanie on poddany torturom, a nawet może zostać zabity, z powodu jego publicznego sprzeciwu wobec polityki marokańskiej i króla Maroka, jako że uczestniczył w demonstracjach organizowanych w Europie przez Zgromadzenie Narodowe Rif (N.A.R.), z siedzibą w Oslo w Norwegii, w celu potępienia reżimu marokańskiego, a działalność tę upublicznia za pośrednictwem swojej strony na Facebooku.
- 9 Niniejsze postępowanie ekstradycyjne toczy się przed tutejszym sądem, który uważa za konieczne, aby Trybunał Sprawiedliwości wypowiedział się w przedmiocie pytań, które mu przekaże, w celu udzielenia odpowiedzi na argumenty przedstawione przez osobę, której dotyczy wnioski.
- 10 Dimas przebywa na wolności od dnia 31 maja 2023 r.
- 11 Postępowanie ekstradycyjne [...] przed tutejszym sądem jest nadal w toku.

## **PODSTAWY PRAWNE**

### *1 Przepisy mające zastosowanie do sprawy*

#### *Prawo hiszpańskie*

Artykuł 13 ust. 3 konstytucji Hiszpanii: Ekstradycja może być postanowiona jedynie w celu wykonania traktatu lub ustawy, z uwzględnieniem zasady wzajemności. Podstawą ekstradycji nie mogą być przestępstwa polityczne, przy czym nie uznaje się za takie aktów terroryzmu.

*Artykuł 3 Ley de Extradición Pasiva (ustawy o ekstradycji biernej) z dnia 21 marca 1985 r.:* 1. Zgodnie z krajowym porządkiem prawnym ekstradycja nie może być postanowiona wobec Hiszpanów ani cudzoziemców za przestępstwa podlegające jurysdykcji sądów hiszpańskich. Status obywatela jest oceniany przez sąd właściwy do rozpatrzenia wniosku o ekstradycję w chwili podejmowania decyzji w sprawie ekstradycji zgodnie z odpowiednimi zasadami hiszpańskiego porządku prawnego, pod warunkiem że nie został on uzyskany w oszukańczym celu uniemożliwienia ekstradycji.

2. W razie gdy należy odmówić ekstradycji z przyczyn określonych w poprzednim ustępie, a państwo, w którym czyny zostały popełnione, wystąpi z taką prośbą, rząd hiszpański informuje prokuraturę o czynach, które stanowiły podstawę wniosku, tak aby w stosownych przypadkach można było wszcząć

postępowanie sądowe przeciwko osobie, której dotyczy wniosek. Jeśli tak zostanie postanowione, zwraca się do państwa wnioskującego o przekazanie akt postępowania lub ich kopii w celu kontynuowania postępowania karnego w Hiszpanii.

3. W razie gdy przestępstwo popełniono poza terytorium państwa wnioskującego o ekstradycję, można odmówić ekstradycji, jeżeli ustawodawstwo hiszpańskie nie zezwala na ściganie za przestępstwo tego samego rodzaju popełnione poza Hiszpanią.

Artykuł 1 konwencji o ekstradycji między Królestwem Hiszpanii a Królestwem Marokańskim, podpisanej w Rabacie w dniu 24 czerwca 2009 r.:

Umawiające się Strony zobowiązują się do wzajemnego wydawania, zgodnie z zasadami i na warunkach określonych w niniejszej konwencji, osób przebywających na terytorium jednego z dwóch państw i ściganych za przestępstwo lub poszukiwanych w celu wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej przez organy sądowe drugiego państwa w wyniku popełnienia przestępstwa.

Artykuł 3. Zakaz ekstradycji obywateli stron konwencji o ekstradycji między Królestwem Hiszpanii a Królestwem Marokańskim:

1. Żadne z obu państw nie udziela zgody na ekstradycję swoich obywateli.
2. Status obywatela ocenia się w odniesieniu do chwili popełnienia przestępstwa, którego dotyczy wniosek o ekstradycję.
3. Strona wezwana zobowiązuje się jednak do ścigania, w zakresie, w jakim posiada jurysdykcję do ich osądzenia, własnych obywateli, którzy popełnili na terytorium drugiego państwa czyny zabronione zagrożone karą jako przestępstwa w obu państwach, jeżeli druga strona przekaże jej kanałami dyplomatycznymi lub bezpośrednio, za pośrednictwem organów centralnych ministerstwa sprawiedliwości, wniosek o wszczęcie postępowania sądowego wraz z aktami, dokumentami, przedmiotami i informacjami będącymi w jej posiadaniu. Strona wzywająca jest informowana o wyniku rozpatrzenia jej wniosku.

#### *Prawo Unii Europejskiej*

*Artykuł 18 TFUE:* W zakresie zastosowania Traktatów i bez uszczerbku dla postanowień szczególnych, które one przewidują, zakazana jest wszelka dyskryminacja ze względu na przynależność państwową.

Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą, mogą przyjąć wszelkie przepisy w celu zakazania takiej dyskryminacji.

*Artykuł 21 ust. 1 TFUE:* Każdy obywatel Unii ma prawo do swobodnego przemieszczania się i przebywania na terytorium państw członkowskich, z zastrzeżeniem ograniczeń i warunków ustanowionych w traktatach i w środkach przyjętych w celu ich wykonania.

*Artykuł 19 ust. 2 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej:* Nikt nie może być usunięty z terytorium państwa, wydany lub wydany w drodze ekstradycji do państwa, w którym istnieje poważne ryzyko, iż może być poddany karze śmierci, torturom lub innemu nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu.

## 2 Uzasadnienie wniosku

2.1 *Tutejszy sąd zna wyrok wielkiej izby z dnia 6 września 2016 r.* i w ramach praktycznego jego wykonania przekazał organom niderlandzkim wniosek o ekstradycję złożony przez Królestwo Marokańskie w odniesieniu do jego obywatela. Niewątpliwie sprawa podniesiona w niniejszym postępowaniu ekstradycyjnym ma wiele punktów wspólnych ze sprawą analizowaną przez Trybunał Sprawiedliwości w wyżej wymienionym wyroku. W związku z tym, że nie istnieje traktat ekstradycyjny pomiędzy Unią Europejską a państwem wnioskującym (Królestwem Marokańskim), przepisy dotyczące ekstradycji należą do kompetencji państw członkowskich; tymczasem w *wyroku z dnia 6 września 2016 r.* Trybunał Sprawiedliwości stwierdza, że „[...] należy jednak przypomnieć, że aby ustalić zakres stosowania traktatów w rozumieniu art. 18 TFUE, należy rozpatrywać to postanowienie w związku z postanowieniami traktatu FUE dotyczącymi obywatelstwa Unii. Do sytuacji objętych ich zakresem stosowania będą należały zatem w szczególności sytuacje związane z wykonywaniem określonej w art. 21 TFUE swobody przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich [...]”.

2.2 Punkt 32 wyroku stanowi: „Przepisy krajowe dotyczące ekstradycji takie jak przepisy rozpatrywane w postępowaniu głównym skutkują odmiennym traktowaniem w zależności od tego, czy dana osoba jest obywatelem krajowym, czy też obywatelem innego państwa członkowskiego, w zakresie, w jakim skutkują one nieprzyznaniem obywatelom innych państw członkowskich, takim jak A. Petruhhin, ochrony przed ekstradycją, z której korzystają obywatele krajowi. W ten sposób takie przepisy mogą naruszać przysługującą obywatelom innych państw członkowskich swobodę przemieszczania się na terytorium Unii”.

2.3 W wyroku wielkiej izby z dnia 6 września 2016 r. przeanalizowano ryzyko bezkarności i stwierdzono: „39. Jak wskazał rzecznik generalny w pkt 56 opinii, ekstradycja jest procedurą zmierzającą do zwalczania bezkarności osoby przebywającej na terytorium innym niż terytorium, na którym popełniono przestępstwo. Jak bowiem wskazały niektóre rządy w uwagach przed Trybunałem, o ile – mając na względzie powiedzenie »aut dedere, aut iudicare« (ekstradować lub ścigać) – zakaz ekstradycji własnych obywateli jest ogólnie kompensowany możliwością prowadzenia przez państwo członkowskie, do którego skierowano wniosek o ekstradycję, postępowania karnego przeciwko



własnym obywatelom w odniesieniu do ciężkich przestępstw popełnionych poza jego terytorium, o tyle co do zasady to państwo członkowskie nie jest właściwe, aby orzekać w odniesieniu do takich czynów, gdy ani sprawca, ani pokrzywdzony domniemanym przestępstwem nie są obywatelami wspomnianego państwa członkowskiego. Ekstradycja umożliwia zatem zapobieganie temu, aby osoby, które popełniły przestępstwa na terytorium danego państwa i opuściły to terytorium, były bezkarne”.

2.5 „47. Wobec braku przepisów prawa Unii regulujących ekstradycję między państwami członkowskimi a państwem trzecim, aby ochronić obywateli Unii przed środkami mogącymi pozbawić ich określonych w art. 21 *TFUE* praw do swobodnego przemieszczania się i pobytu, przeciwdziałając jednocześnie bezkarności związanej z czynami zabronionymi, należy wdrożyć wszelkie istniejące na mocy prawa Unii w dziedzinie prawa karnego mechanizmy współpracy i wzajemnej pomocy”.

2.6 „48. A zatem w wypadku takim jak rozpatrywany w postępowaniu głównym należy przyznać pierwszeństwo wymianie informacji z państwem członkowskim, którego obywatelem jest dana osoba, aby umożliwić organom tego państwa członkowskiego – w zakresie, w jakim zgodnie ze swym prawem krajowym są one właściwe do prowadzenia przeciwko tej osobie postępowania karnego związanego z czynami popełnionymi poza jego terytorium – wydanie europejskiego nakazu aresztowania dla celów ścigania. Artykuł 1 ust. 1 i 2 decyzji ramowej 2002/584 nie wyklucza bowiem w takim wypadku możliwości wydania przez państwo członkowskie, którego obywatelem jest domniemany sprawca przestępstwa, europejskiego nakazu aresztowania w celu przekazania tej osoby dla celów prowadzenia postępowania karnego”.

2.7 Wszystkie podkreślone punkty wyroku wielkiej izby z dnia 6 września 2016 r. mają zastosowanie do sytuacji występującej w niniejszym postępowaniu ekstradycyjnym. Jednakże w opinii tutejszego sądu odróżniając niniejszą sprawę okolicznością faktyczną, nierozpatrywaną w cytowanym wyroku, jest odpowiedź udzielona przez organy Królestwa Niderlandów, gdy przekazano im wniosek o ekstradycję złożony przez Królestwo Marokańskie. Organy niderlandzkie informują sąd, że nie wydadzą nakazu aresztowania i wydania wobec Dimasa w odniesieniu do okoliczności faktycznych przedstawionych we wniosku o ekstradycję, przy tym informują również sąd, że gdyby osoba, której dotyczy wniosek, została zatrzymana w Królestwie Niderlandów, nie zostałaby poddana ekstradycji do Maroka ze względu na jej niderlandzkie obywatelstwo.

2.8 Mamy zatem do czynienia z sytuacją, w której osoba poszukiwana przez państwo trzecie niebędące członkiem Unii Europejskiej, jest chroniona w swoim kraju przed wnioskami o ekstradycję ze strony tego państwa trzeciego w taki sam sposób, w jaki obywatele hiszpańscy są chronieni w Hiszpanii przed wnioskami o ekstradycję ze strony tego samego państwa trzeciego. Jednakże zgodnie z hiszpańskim prawem krajowym ten zakaz ekstradycji obywateli hiszpańskich nie ma zastosowania w Hiszpanii do obywateli niderlandzkich.

2.9 *Konstytucja Hiszpanii nie zawiera wyraźnej normy, która zakazywałaby ekstradycji obywateli hiszpańskich do innego państwa. Zakaz taki istnieje jednak w dwustronnej konwencji o ekstradycji podpisanej z Królestwem Marokańskim, której art. 3 stanowi, że żadne z obu państw nie wyda drugiemu państwu swoich obywateli. W tym przypadku jednak państwo wezwane zobowiązuje się do ścigania w zakresie, w jakim posiada jurysdykcję do ich osądzenia, własnych obywateli, którzy popełnili na terytorium drugiego państwa czyny zabronione zagrożone karą jako przestępstwa w obu państwach.*

2.10 Osoba, której dotyczy wniosek, nie jest obywatelem hiszpańskim i nie zamieszkuje w Hiszpanii, a wniosek o ekstradycję nie zawiera żadnych informacji, które prowadziłyby do wniosku, że sądy hiszpańskie są właściwe do rozpoznania przestępstwa handlu narkotykami, co do którego nie wskazuje się, że się go dopuszczono się w jakimkolwiek miejscu na terytorium Hiszpanii, ponieważ jego popełnianie rozpoczęło się w Rotterdamie, toczyło następnie w Brukseli i skończyło w Nador, gdzie dotarły tabletki MDMA.

2.11 Tutejszy sąd zwraca się z pytaniem, czy obowiązujący w Niderlandach zakaz ekstradycji obywatela tego państwa do Maroka, który jest identyczny z zakazem ekstradycji obywateli hiszpańskich do Maroka, jest skuteczny w Hiszpanii wobec obywatela niderlandzkiego, który przebywa w Hiszpanii w ramach korzystania z prawa do swobodnego przemieszczania się, zawartego w art. 21 *TFUE*, jako treść prawa do niedyskryminacji ze względu na przynależność państwową zawartego w art. 18 *TFUE*, nawet jeśli taka decyzja stanowiłaby naruszenie obowiązków wynikających z dwustronnej konwencji o ekstradycji i mogłaby prowadzić do bezkarności przestępstwa, które było podstawą wniosku o ekstradycję.

Z powyższych względów,

## **SĄD POSTANAWIA**

Zawiesić postępowanie ekstradycyjne do czasu rozstrzygnięcia wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym.

Zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

1. Czy art. 18 i art. 21 ust. 1 *TFUE* należy interpretować w ten sposób, że zakaz wydawania własnych obywateli zawarty w dwustronnym traktacie o ekstradycji podpisanym między państwem członkowskim Unii a państwem trzecim należy rozszerzyć na obywateli innych państw członkowskich Unii niewyrażających zgody ze względu na ich obywatelstwo na ekstradycję żadaną przez państwo trzecie, gdy w ramach wykonywania prawa do swobodnego przemieszczania się przebywają oni na terytorium wezwanego państwa członkowskiego?

2. Jeżeli państwo członkowskie Unii, którego obywatelem jest osoba poszukiwana, odmawia wydania nakazu jej aresztowania i wydania w celu ścigania za czyny, których dotyczy wnioski o ekstradycję, ponieważ gdyby osoba ta została zatrzymana w tym państwie, nie zostałaby poddana ekstradycji ze względu na swoje obywatelstwo, to czy decyzja tego państwa członkowskiego w odniesieniu do jego obywatela wiąże wezwane państwo członkowskie w przypadku ekstradycji, o którą wystąpiło państwo trzecie, gdy obywatel ten w ramach wykonywania swojego prawa do swobodnego przemieszczania się przebywa na terytorium wezwanego państwa członkowskiego?

[...]

Na mocy naszego postanowienia, niniejszym tak orzekamy, zarządzamy i podpisujemy. [końcowe postanowienia proceduralne]